

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1913. év, január 1.

I. FÜZET.

LII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ara egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezéihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesztjük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 40—48 K, ha az átdolgozást avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félívekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1912. ÉVI (31.) EVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legzélsezerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes bekiüldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEK BEN ÉS FELELETEK BEN. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes bekiüldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcszházi Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos és Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: *dr. Tuzson János*. I. Általános rész és a virágatlan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.

Sk: 3382

1913. JANUÁR 1.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

I. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:
BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 37—22.)

Erdőgazdasági vonatkozások.

Örvendetes jelensége az utóbbi éveknek, hogy az erdőgazdaság a közélet megnyilvánulásaiban gyakrabban szerepel, mint régebben s hogy általában sokkal helyesebb megítélésben részesül, mint évekkel ezelőtt. Különösen a törvényhozásban, hacsak valamely különlegesen erdőszeti törvényjavaslatról nem volt szó, alig kerültek régente szőnyegre erdőgazdasági kérdések, legfeljebb a költségvetés részletes tárgyalásánál történt egy-két rövid felszólalás.

Ma ez másként van. Az erdőgazdaság jelentékeny szerepet vitt azokban a felszólalásokban is, amelyek a legutóbbi költségvetési vitánál elhangzottak. Már maga az előadó, *Pap Géza* a szokottnál hosszasan foglalkozott az erdőszeti tételekkel:

Az állami költségvetésnek egy jelentékeny tételét képviselik az állami erdők.

Az állami erdők nemcsak azon szempontból jelentősek e tárczában, mivel óriási terület az, amely az állam tulajdonában van, de jelentőséggel teljes momentum ez azért is, mert nagy közérdeket képvisel az, hogy ezen erdőterületekkel a földmívelési kormány mennyiben elégíti ki azokat a nagy szociális és közgazdasági igényeket, melyeket a köz a földmívelésügyi tárczától ezen a téren elvárhat. (Ugy van! Ugy van!)

A földművelésügyi kormány ezen költségvetésében jelentékeny ujtást mutat és az erdők kezelésében oly irányt honosít meg, amelynek ápolásával az állami erdők gazdasági, nemzeti és szociális birtokpolitikai érdekeinket eredményesebben szolgálhatják. Az erdőknek házi kezelés útján való hasznosítása volt mindenképp a magyar erdőkezelés érdekeit figyelemmel kíséző szakferriainknak egyik legelső óhaja. A házi kezelésben való munkálkodással vélték ugyanis könnyebben biztosíthatni azokat a nagy szociális érdekeket, amelyek ugyancsak a termeléssel, mint az eladással összefüggnek, és amelyek az eladásnál különösen abból a szempontból bírnak jelentőséggel, hogy ne a nagy üzletekkel bíró fakeres-erdők érdekei, de főképpen azoknak a kis fogyasztóknak érdekei vétesse-nek figyelembe, (Élünk helyeslés.) akik vállelve és összetett erővel évek hosszú sora óta törekszenek arra, hogy óhajaikat és kívánságaikat az illetékes tényezők meghallgassák. Ennek a gondolatnak keresztyülvitele van most először jelentősé- téjes sben megvalósítva a földművelésügyi tárczának az erdészeti ügyre vonatkozó és az erdészeti ügy politikáját kifejező költségvetési tételében. (Helyeslés. Ugy van!)

Az erdők okos kihasználása mellett ép ily nagy jelentőségű az erdők fel- ujtásának és me tartásának kérdése is. (Ugy van! Ugy van!, Ez nemcsak az egészségügy, a közgazdaság, a folyamszabályozás, az árvizek szempontjából, de még s ámtalan más szempontból is bír közgazdasági jelentőséggel. A föld- művelésügyi kormánynak a csemetekertek szaporítása által egyik jelentőségteljes intézkedése nyilatkozik meg s bizonyosság, hogy e téren is odaadó, buzgó és körültekintő munkássággal honorálta azokat a közóhajokat, amelyek jogosak és amelyek teljesítése gazdasági éle ünkre hasznot hozónak ígérkezik. (Ugy van! Helyeslés.)

Az erdősítés ügyével kapcsolatosan emlékezhetem meg azokról a nagyjelentő- ségű intézkedésekről, amelyek a kopárterületek befásításával függnek össze. Lehetetlen helyzet az, hogy a XX. században egy modern államban gazdasági világ használatlanul maradjanak területek és hogy ne tgyünk meg mindent arra, hogy minden egyes területet a gazdasági életnek biztosítjuk. (Ugy van! Ugy van! Tetszés.)

A kopárterületek befásításával a földművelésügyi kormány azt a gondolatot akarja szolgálni, hogy ezek a kopár, futóhomokos és vízmosásos területek vissza- hódíttassanak a gazdasági kultúra részére (Ugy van! Ugy van! Helyeslés.) és ez egyik legszebb gondolata a költségvetésnek, lehetetlen, hogy kulturállamban föld erületek gondatlanság miatt tönkre menjenek. (Ugy van! Ugy van!) Ter- mészeteszerű, hogy éppen a kopárterületek befásítása ak kérdése nem fog szeren- csés- n megoldatni sohasem, ha maga a gazdatársadalom nem siet a földművelési kormánv támogatására. (Ugy van! Ugy van!) A földművelésügyi miniszter ur, (Élünk éljenzés.) ismervé a mi gazdatársadalmunknak azt a betegségét, hogy az olyan munkálatokat, amelyek egy kis fáradságot is igényelnek, csak elméletileg szereti és hogy gazdáink túl kényelmesek arra, hogy még kis fáradságot igénylő tevékenységet is kifejtsenek, ezen úgy akar itt segíteni, hogy azokon a helyeken, ahol nagyobb veszély fenyegeti ezeket a gazdaságilag használható területeket, helyben létesíttessenek megfelelő intézmények, hogy a gazdáknak ne kelljen

messze fáradniok, hanem helyben kapják meg azokat az eszközöket, amelyeket mezőgazdaságunk és erdészetünk fejlesztése érdekében igénybe kell venniök. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Világos, áttekinthető ismertetése ez, nem a költségvetés számainak, hanem azoknak az elveknek, amelyek érvényesítésére a kormány a költségeket fordítani kívánja. S azt hiszem, teljesen meg lehetünk elégedve ezekkel az elvekkel. A házilagos fakitermelés, a kisebb csoportokban való értékesítés, amely már Darányi idejében vette kezdetét, az erdőfelújítás szükségességének hangoztatása és a kopárok beerdősítésének nagyobb eszközökkel való felkarolása, mindez csak rokonszenves lehet előttünk.

A felszólalók már csak részletkérdésekkel foglalkoztak. Így *Radvánszky* Antal báró felelevenítette a lótarási átalányok és beszerzési költségek ügyét, amely az Országos Erdészeti Egyesület 1904. évi május hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésén tárgyalatott. A kincstári erdőtisztek ezen ügyét lekötölező melegséggel felkaroló felszólalása a következő volt:

Különösen örömmel töltött el, hogy az előadó ur éppen az erdőgazdasági politikával hosszasan foglalkozott. Figyelmét első orban a földmívelésügyi miniszter urnak a kopák ok befá-itására irányuló törekvése kötötte le; ezen a téren legyen szabad az előadó úr szavait kiegészi enem és utalnom arra, hogy kívánatos lenne, ha valóban eredményeket akarunk elérni, ugy a magán-, mint a községi birtokon levő kopárok befásításával, ha a földmívelési kormány nagyobb önállóságot biztosít az erdőigazgatóságoknak és felhatalmazná őket arra, hogy minden erdőigazgatóság területén külön, erre a célra fentartsanak egy csemetekertet és onnan saját hatáskörükből kifolyólag adhassanak magánosoknak és községeknek bizonyos áron csemetét. Ma, tapasztalatból mondhatjuk mindnyájan, akik folyamodtunk csemetékért a minisztériumhoz, hogy a legjobb akarat mellett is igen gyakran későn, akkor kapjuk a csemetéket, amikor az ültetés már nem jár a kellő eredménnyel.

Az erdei politika a'fáját képezi azonban az erdési kar helyzete, becsületes, szorgalmas működése. E tekintetben legyen szabad felhivnom a földmívelésügyi miniszter ur figyelmét ama fonák helyzetre, amelybe az erdési kar a lótarási kötelezettség folytán jutott. A mai viszonyok között, amidőn minden tisztviselői kar, h vatkozva a kari szellemre, ama különös érdemekre, amely-eket az államaj szemben szerez, rohamosan igyekszik helyzetét javítani, én a magam részéről vétkes könnyelműségnek tartanám, ha bárki az igények fokozására akarna hangukatot csinálni. Annak daczára, hogy kétmilliárdos budget-v:l rendelkezünk, ezt a lépést megfelelőnek azért sem tartanám, mert attól félek, hogyha az igények oly mérvben fokozódnának, mint eddigelé, akkor azzal budgetünk expanzi-vitása nem fog lépést tartatni. Annál inkább félnék ettől, mert a mostani gazdasági

pangás mellett előrelátható, hogy a forgalom kisebbedéséből kifolyólag az illetékek tétele igen jelentékeny csökkenést fog maga után vonni, vagy legalább is egy ideig az állam költségvetése nem fog olyan fejlődést mutathatni, mint eddigelé. Ezért tehát tartózkodni kell attól, hogy az általános igényeket fokozzuk.

Kizárólag ezen részletkérdéssel óhajtok foglalkozni, mert itt valóban egy fonák helyzetet látok. Itt nem fizetésemelésről van szó, hanem kizárólag arról, hogy az állam, amidőn anyagi szolgáltatást kíván egy tisztviselői ágazattól, akkor az annak megfelelő egyenértékét is nyujtsa. Valóban szívemből beszélt — azt hiszem tegnapelőtt — a pénzügyminiszter ur, amidőn utalt arra, hogy midőn bizonyos tisztviselői karok az ő speciális érdemeikre hivatkozva külön privilégiumokat akarnak kieszközölni maguknak a kincstártól, olyankor elvesztik a közvélemény szimpátiáját. Valóban én is, mint a közvélemény apró szemecskéje, ilyenkor bizonyos antipátiával fordulok el azoktól, akik más tisztviselőkkel szemben privilégiumokat akarnak a maguk számára kizsarolni. De figyeljük meg, t. képviselőház, azt az eljárást és azt a módot, amelylyel az erdészi kar az ő érdekeit tudomására hozta a földmivelségi kormánynak. Tiszteletteljes hang (Ugy van! Ugy van!), semmiféle agresszivitás (Ugy van! Ugy van!), semmiféle sztrájkra való felbujtás, szóval semmiféle olyan tünet, amely a mi antipátiánkat kivált-hatná. Mindez őnáluk nem fordult elő. (Ugy van!)

Bár a tárgyalási idő vége felé közeledik, engedje meg a t. Ház, hogy egy-két számadattal illusztráljam, hogy miért kívánatos ezen a téren, a lóttartási kötelezettség terén az erdészeti kar helyzetét rendezni. (Halljuk! Halljuk!) Nem általános igények fokozásáról van szó, csak egy kérdés rendezéséről.

127 erdőgondnokság van; ezek közül 117 van lóttartásra kötelezve.*) Nem képez tehát horribilis összeget, ha ezen kérdés rendezését a kormánytól kívánjuk. A mai viszonyok között, amidőn kineveztetik az az erdész az erdőgondnokság élére és fizetésén kívül lóttartási átalányképpen 1200 koronát kap, méltóztassék megengedni, ki az, aki elhiheti, hogy ezen összegből képes legyen fedezni a kiadásokat. Csak egész röviden említem meg a következőket: a kocsis fizetése havonként 50 korona, az egy évre 600 korona; zab havonként 2 mázsa 24 koronájával, az 576 korona; 50 mázsa széna 7 koronájával, jelenleg sokkal drágább, az 350 korona; patkolási átalány 60 korona; szerszám-, kocsijavítás 120 korona, azután jönnek még világítás, kenőcsök, olajok, tisztítószerek 100 korona, vagyis összesen felmegy 1800—1900 koronára, amelyre pedig a kincstár 1200 koronát ad. Tehát, t. Ház, az illető erdész az utiátalányából vagy évi fizetéséből kénytelen egyszerűen készpénzben ráfizetni.

De nemcsak ebben látom a legfőbb sérelmet, hanem abban is, hogy amikor a kincstár kinevezi az erdészt az erdőgondnokság élére, akkor megköveteli tőle, ha vagyonnal nem bír, szinte azt, hogy írja alá az első váltót, mert körülbelül 2500 korona beruházást kell tennie, ha egy pár lovat, szekeret stb. be akar szerezni. Ezt ingyen kívánni egyenesen ellenkezik az állam magyar méltóságával és bármennyire is elvem az, hogy tartózkodni kell az igények

*) Ezek a számadatok tévesek, az erdőgondnokságok száma valamivel nagyobb.
Szerk.

fokozásától, de igenis ott, amidőn a magyar állam speciális anyagi terhet, anyagi szolgáltatást kíván, hogy azt a tisztviselő viselje, olyankor illő annak az egyenértéket is megadni. (Helyeslés.)

Mintha hallanám ezzel szemben az ellenvetést, hogy azért nem kap az erdési kar ellenértéket, hanem csak 1200 korona pauszálét, mert föld- és failletményen bir, amelylyel más tisztviselők nem birnak. Hát ezt azért birja az a tisztviselőkar, mert gyakran az isten háta megetti falvakban vagy erdőségeken kénytelen élni és anyagi helyzeténél fogva öt kilós csomagokban nem hozhatja a tescheni vaját Budapestről, de kénytelen baromfit, tehenet, disznót tartani, szóval élelmiczikkekről gondoskodni, úgy hogy ez a gazdálkodás nem hasznot hajt neki. De ha így is volna, tudjuk, hogy 5—10 holdas gazdálkodás mellett amikor nem mint az a törpegazda önmaga és családtagjai végzik a munkát, hanem munkásokkal kénytelen dolgoztatni, valóban kevés jövedelemmel járhatna.

A fára pedig megjegyzem, hogy igenis ezt azért kapják, mert meglehetősen nagy kincstári lakásuk, hivatalos helyiségük van, aminek kifutéséről természetesen a kincstár gondoskodik.

Pár esztendővel ezelőtt — gondolom hét éve — a földmivvelésügyi tárca tárgyalása alkalmával a volt földmivvelésügyi miniszter ur, báró Tallián Béla t. képviselőtársam, utalt azon különös érdemekre, amelyeket az erdészeti kar a magyar állameszme szolgálatában szerzett. Ennek az intellektuális erőkből szegény vidékeken működő karnak számos olyan nobile officiziumot kell a községi élet és a megyei adminisztráció terén teljesítenie, amely az illetőre nézve kiadásokkal jár; amikért azonban remunerációt soha nem kap. A magam részéről, t. Ház, ezt csak azért hozom fel, mert nézetem szerint itt alkalom kínálkozik bizonyos külön igények támasztására, amiket én korántsem akarok felbreszteni, mert ha az említettek működése a szoros értelemben vett szakműködésen kívül esik is, meggyőződésem szerint ez mégis, ha nem is hivatali, de honpolgári kötelessége az illetőknek. Én tehát az ő számukra nem remunerációt kívánok, mert meg vagyok győződve arról, hogy az ilyen elhagyatott, szegény vidék lakossága között más tisztviselői kar is megtenné a maga kötelességét az ilyen nobile officiziumok elvállalásával, a magyar állameszme szolgálatában, ha ebből semmi külön anyagi előny nem háramlanék is rá, hanem csak azt kérem, hogy amint külföldön is, például Poroszországban is megvan, úgy nálunk is, ha az állam lórtartást kíván egy ilyen tisztviselőtől, akkor megfelelő egyenértéket is adjon azért.

Arra kérem tehát a t. földmivvelésügyi miniszter urat, hogy egyrészt méltóztassék a már elavult 1200 koronás pauszálét, lórtartási segélyt, felemelni 1800—1900 koronára, ami megfelelné a mai áraknak, másrészt pedig, hogy valahányszor a jövőben a miniszter ur kineveztet egy erdőgondnokot egy gondnokság élére, az a beruházások megtételére egy megfelelő 2000 vagy 2500 koronás tőke-segélyt kaphasson, amely pl. 6 évenként feleösszegben új beszerzésekre megismételtessék.

Egyszersmind kérem, hogy mindazok számára adja meg ezt, akik már hosszabb idő óta működnek erdőgondnokságok élén, még pedig úgy, hogy aki

10—15 éve teljesít ott szolgálatot, az többet kapjon, mert hiszen az ilyenek már többször voltak kénytelen k beruházásokat eszközölni.

Az igen t. földművelésügyi miniszter ur, aki az ő központi tisztviselői kara, a minisztérium iránt mindenkor külön ayaí gondviselést tanusított, — láhattuk az utols években, hogy éppen az ő minisztériumában történt a legjobb előlépés és jutalmazás — a ki tehát tanujelét adta annak, hogy szívén viseli a hivatalnoki kar érdekeit, legyen kegyes ezen a téren is az általa már gyakran kilátásba helyezett jóakarát helyett számszerű adatokkal és fix kijelentésekkel megnyugtani a közvéleményt.

Gratz Gusztáv a papiripar érdekeit védte felszólalásában :

Azoknak az iparágaknak a helyzetéről akarok néhány szót szólni, amelyek üzemükben rá vannak utalva az erdők fatermékeire, elsősorban a kincstári erdők fatermékeire. (Halljuk! Halljuk!)

Amikor, t. Ház, néhány évvel ezelőtt modern alapokra helyeztetett a mi erdőgazdasági üzemünk, ez a reform az ipari érdekelttség széles köreiben némi visszatetszést keltett. Én nagyon szívesen koncedálom, hogy ez az idegenkedés ezzel a reformmal szemben indokolatlan volt és közgazdasági szempontból nem volt megérthető. Azok az iparvállalatok, melyek a reform alatt szenvedtek, nagyrészt olyan időkbén keletkeztek, amikor a kincstár a maga fatermékeit egyáltalában nem tudta értékesíteni, úgy hogy azon választás előtt állott, ho y vagy potóm áron adja el azokat az ottani ipari érdekelttségnek, vagy pedig bevárja, míg azok a fatermékek az erdőben elrohadnak. Magától értetődik, hogy amikor a forgalmi viszonyok megjavulásával az értékesítési viszonyok is megváltoztak, amikor a fogyasztás igen jelentékeny mértékben megnövekedett, akkor ezeket az állapotokat nem lehetett tovább fentartani s ez nemcsak hogy nem állt volna senkinek hatalmában, de közgazdasági szempontból indokolt sem lett volna.

Ezekkel a változásokkal, melyeket az élet idézett elő és vont maga után, a mi iparunknak is okvetlenül számolnia kellett és az ipar nem igényelhetette azt, hogy az ő érdekében bizonyos kivételek tésenek. Nem lehetett kifogásolni azt sem, hogy a modern erdőgazdasági üzem a termelés mennyiségét is korlátozni igyekezett. Nem lett volna helyes ez ellen küzdeni iparpolitikai szempontból sem, mert hiszen az iparnak is egyik legfontosabb érdeke, hogy az a nyersanyag, az a fa, amelyre szüksége van, állandóan és hosszú időre legyen biztosítva és nem lett volna az parnak helyesen fe fogott érdekében sem, ha azt követelte volna, hogy neki nagymennyiségű fát bocsássanak rendelkezésére, jöllehet ezzel annak a veszélynek tette ki önmagát, hogy a közel jövőben teljesen ki fog pusztulni az a fa, amelylyel üzemét folytatja.

Sőt azt hiszem, e részben különösen a magán- és közbirtokossági erdőköt illetőleg, még bizonyos szigorított kezelés is egyes iparczikkek és ipari vállalatink érdekében feltétlenül kívánatos volna. Különösen az erdélyi ipartelepek, amelyek faanyag feldolgozásával foglalkoznak, szenvednek az által, hogy kellő takarékossgal nem bánnak el az ott levő fával és a faanyag beszerzése már nehézségekbe ütközik.

Szükségesnek tartottam előrebocsátani azért, nehogy azzal az ellenvetésse

találkozom, hogy az ipar nem tud ezekben a kérdésekben kellőképpen számolni azval, hogy az erdőgazdaság nagy szempontjai ebben a tekintetben teljesen sértetlenek maradjanak és hogy nem tud alkalmazkodni a modern viszonyokhoz.

Amikor azonban ezt koncedálom, kénytelen vagyok kifejezést adni annak az aggodalomnak, hogy most már megint a másik véglet felé közeledünk és a helyes erdőgazdasági elvek alkalmazásánál egy másik nagy tévedésbe, hibába és egyoldalúságba esünk és nem tudjuk összeegyeztetni azokat a kétségtelen nagy érdekeket, melyek az erdőértékesítés, a helyes erdőgazdaság szempontjából fenforognak, azokkal a kétségtelenül szintén fontos közgazdasági érdekekkel, amelyeket nálunk az iparfejlesztés és az iparpártolás képvisel.

Azt hiszem, nem kell külön hangsúlyoznom, hogy igen nagy tisztelettel vagyok eltelve azok iránt a kiváló szakemberek iránt, akik nálunk az erdőgazdaság élén állanak. Számtalan esetben volt alkalmam tapasztalni, mily nagy körültekintéssel és erélyvel védik a rájuk bízott érdekeket. De éppen ezen nagy lelkesedésüknél fogva, amelylyel hivatásuknak szentelik magukat és amely nélkül, beismerem, senki sem tud a maga szakmájában kiváló alkotni, mondom, éppen ennél a lelkesedésüknél fogva, úgy látom, némileg abba a hibába esnek, hogy sokszor egyoldalúak és csak az erdőgazdaság szempontjából nézik a kérdéseket, amelyek elbírálásuk alá kerülnek.

Nem lehet — és csakis ily hibás, egyoldalú felfogásból magyarázható az, ha mégis megörfönték — felállítani azt az elvet, hogy az erdőértékesítésnél nem kell tekintetbe venni más szempontot, mint azt, hogy az erdőterméket hogyan lehet a legmagasabb áron értékesíteni. Természetesen senki sem megy oly messzire, hogy azt követelje, hogy magas értékű műfát adjanak át az iparnak abból a célból, hogy tűzifának használja fel. De mindenesetre lehetne bizonyos tekintetben az ipar érdekeit is szemmel tartani és azt hiszem, volnának igen sokszor esetek, amikor, anélkül, hogy azok a magas erdőgazdasági szempontok ezzel lényeges sérelmet szenvednének, lehetséges volna az illető vidékeken létező ipartelepkeket különösen kedvező elbánásban részesíteni, talán akkor is, ha az illető fatermékek a közvetlen kereskedelemben néhány fillérral magasabban volnának értékesíthetők és talán úgy is, hogy az állam a famennyiségeket az illető vállalatoknak hosszabb időre biztosítaná, annyi időre, amely lehetővé tenné a vállalatoknak a beruházásokat, amelyek szükségesek avégből, hogy az üzem fennmaradjon és az üzem állandóan modern alapon maradhasson fenn.

Mi évente sok milliónyi áldozatokat hozunk iparfejlesztés czinén. Kétségtelen, hogy nálunk, amikor a fejlődés kezdéén álló iparunkat más uton, oly módon, mint ezt más, gazdaságilag teljesen független államok teszik, vámmal nem tudjuk megvédeni, az a módja az iparfejlesztésnek többé-kevésbbé állandóan szükséges lesz. De nem tartom egészen okszerűnek azt az eljárást, hogy míg egyfelől a kereskedelemügyi tárca költségvetésének keretében milliókat áldozunk erre a célra, addig az állami élet egy másik ágában, a földművelésügyi tárca körében azzal a felfogással találkozunk, hogy neki nem lehet hivatása ezen érdekeket szemmel tartani, mert neki csak arra kell törekednie, hogy az erdő meghozza a hasznát, a maga perczentekben kifejezhető lehetőleg nagy jóvedelmét.

Ez a fiskális szempont nézetem szerint nem helyes még az állam költségvetési érdekeinek szempontjából sem, mert hiszen kétségtelen, hogy minden állam törekszik arra, hogy nyeresztermékeiből lehetőleg magasabb értékű ipari produktumokat hozzon létre, és nem egészen közömbös az ország közgazdasága szempontjából sem, hogy fatermékeinket mint deszkákat visszűkiki, vagy pedig az üvegiparban, a cellulóze-, papir- vagy vegyészeti iparban magasabb termékekre dolgozzuk fel és úgy értékesítjük. És ha ez közgazdaságilag nem közömbös, akkor nem közömbös az állam pénzügyei szempontjából, tisztán fiskális szempontból sem, mert kétségtelen, hogy azok a vállalatok, melyek így keletkeznek, melyek a nyersanyagokat magasabb értékű termékekre képesek feldolgozni azáltal, hogy munkásokat foglalkoztatnak, új adóalapokat teremtenek és az államnak is aránytalanul nagyobb jövedelmet hajtanak, mintha az ipari vállalatok által igényelt famennyiségek némileg magasabb áron a direkt kereskedelembe adatnak el.

Azt hiszem, igen helyes volna, ha sikerülne ezen kérdéseknek kezelése terén, az erdészeti kérdésekben a földművelésügyi minisztérium és a kereskedelemügyi minisztérium között némi szorosabb kontaktust létrehozni, hogy ez a két tényező, mely utóvégre mindkettő ugyanazon érdekeket, a magyar közgazdaság érdekeit szolgálja, ezekben a kérdésekben is ne egymás ellen dolgozzék, hanem egymást lehetőleg támogassa. (Élénk helyeslés.)

Mikor ez a szerintem egyoldalú felfogás, mely az erdőtermékek értékesítése terén fenforog, megakadályozza azt, hogy iparfejlesztési politikánkat, mely az ipari vállalatok direkt támogatásában áll, olyan erélylyel folytassuk, mint amilyen szükséges volna, hogy célzt érnünk; vannak olyan vonatkozásai is ezen ügynek, melyek éppen az itt tapasztalt egyoldalú kezelés következtében egyenesen hátrányosabb helyzetbe hozzák a saját iparunkat, mint amilyenben az osztrák versenytársak vannak. Ezt az egyoldalú módját az ügy intézésének csak nálunk észleljük, Ausztriában tudok példát arra, hogy az ottani kincstári erdők képesek voltak hosszú időre, huszéves szerződésekkel az illető vállalatoknak a szükséges famennyiséget biztosítani, még pedig olyan áron, amelyek talán nem voltak egészen kongruensek a mai konjunktura mellett a közvetlen fakeskedelembe fizetett faárakkal. Látjuk, hogy az osztrák kincstári erdők fatermékeit elsősorban feltétlenül az ottani iparvállalatok részére biztosítják és tudok eseteket, hogy magyar vállalatok szívesen vettek volna osztrák kincstári erdőkből fát arra a célra, hogy üzemükben felhasználják, megvették volna azt drágább áron, mint amennyit az ottani vállalatok fizettek volna, de az osztrák kincstár e kérdésekben ahhoz az álláspontjához ragaszkodik, hogy ezeket elsősorban az ottani iparnak foglalja le és még magasabb áron sem adja el másnak.

Ezeknek az elveknek az érvényesülése az erdőzet terén ma olyan messze megy, hogy vannak nagy vállalataink és iparágaink, melyek a kincstár fatermékeit egyáltalában nem, vagy csak igen korlátolt mértékben tudják használni és fel-tűnő, hogy a magánerdőbirtokosoknál inkább találják meg azt az előzékenységet, amely szükséges ahhoz, hogy üzemüket fentarthassák. Ami lehetséges a magániparnak, melynek utóvégre nem kell tekintetbe vennie azokat a fontos ipar-

fejlesztési és közgazdasági szempontokat, melyek ezen a téren fenforognak és ami lehetséges Ausztriában, az nem lehetetlen a kincstári erdőknél sem.

Én igen kérem a t. földművelésügyi miniszter urat, aki igen sokszor bebizonyította azt, hogy tudja azokat a kérdéseket, amelyek reszortjába tartoznak, magasabb közgazdasági szempontból elbírálni és meg tudja találni a helyes utat, hogy a különböző érdekek között a kellő harmóniát létrehozza, fordítsa szíves figyelmét ezekre a kérdésekre.

Ez a felszólalás rögtön válaszbán is részesült gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter részéről, kinek szavait a következőkben adjuk vissza:

Elsősorban szólok tárczám költségvetésének egyes tételeiről és ezek között mindjárt arról a kérdésről, melylyel Gratz Gusztáv t. képviselőtársam foglalkozott.

A t. képviselő ur azt mondotta, hogy szükséges, hogy a kincstári erdők közvetlen közelében levő fejlődött iparok el legyenek látva oly mennyiségű és minőségű fatermékekkel és olyan árakban, amelyek amaz iparok fenállásához és fejlesztéséhez szükségesek.

Azt hiszem, rólam senki sem tételezi fel már a miniszterségemet megelőző szerény működésemmel fogva sem, hogy iparelles tendenciákat rejtegetek keblemben. A földművelésügyi miniszternek, jól tudom, a szóban levő téren bifurkált kötelessége és hivatása van. Az egyik a kincstári erdőkben fekvő nagy közvagyon gondozása, a másik a közgazdasági érdekeknek magasabb szempontokból való felkarolása. Éppen azért, minthogy ezzel tisztában vagyok, t. képviselőtársam és az egész iparközvélemény megnyugtatására kifejezem röviden, hogy e részben minő intézkedéseket tettem eddig és milyen elveket szándékozom követni a jövőben. (Halljuk! Halljuk!)

Az intézkedés, amelyet tettem, az, hogy szigoruan utasítottam — és hozzáteszem, még egyszer szigoruan fogom utasítani — az erdészeti osztályt, hogy mindenütt, ahol az állami erdők közelében, vagy az állami erdők belsejében ipartelepnek vannak, elsősorban már az erdők kiírásánál is a megfelelő szelekciót tegye meg, tehát oly módon írja ki azt a mennyiséget, illetve minőséget, amint az az illető iparosnak megfelel. (Helyeslés.) Másodszor kijelentem azt, hogy nem tételezem fel, hogy legyen Magyarországon földművelésügyi miniszter, vagy az erdészeti osztálynak legyen olyan vezetője, aki olyan szűkkeblű lehetne, hogy abban az esetben, ha csekély differencia van egy más vevő és az illető ipari vevő között, azt a famennyiséget ne az illető ipari vevőnek ítélje oda. (Élénk helyeslés) Hiszen a nemzetgazdaság legelemibb alapelveivel ellenkeznek, ha a közvetlen közelben levő nyersanyagot messze földre transzportálnók és az illető ipartelepnek messzebb helyről megfelelő fuvartétellel megdrágítva visszatranszportálnók a nyers anyagot. (Igaz! Ugy van!)

De méltóztassanak megengedni, itt határokat kell szabni és az illető is tudatában kell hogy legyen annak, hogy éppen azért, mert azt a szelektálást és kiírást mindig úgy fogják eszközölni, amint az a szükségletnek megfelel, minthogy ő közvetlen közelben van; éppen azért e természetadta oknál fogva is valószínű, hogy az illető nyerstermények legjobb vevője és legjobb értékesi-

tője éppen az a közelben levő iparvállalat lesz. (Ugy van!) Méltóztassék ezt tudomásul venni. Azt hiszem, az illető iparok is belátással lesznek és nem fogják a kincstárnak ottani szorult helyzetét kihasználni akarni, hanem mint józan feldolgozó fognak fellépni a közvetlen közelben levő nyersanyagoknak. Mindenesetre olyan intézkedés fog bekövetkezni, amely az illető iparoknak is előnyére fog szolgálni, emellett azonban a kincstár kellő jövedelmezősége, amelyre feltétlenül tekintettel kell lennem, nem fog csorbát szenvedni. (Helyeslés.)

Már tavaly megígértem a t. háznak, hogy a kopárokra és az osztatlan közös legelőkre vonatkozólag erélyes intézkedéseket fogok tenni. Amint méltóztatnak tudni, az osztatlan közös legelőkre vonatkozó törvényjavaslatot már benyújtottam a t. háznak és az csak a bizottságban, illetőleg a ház plénumában való elintézésre vár. Lesz annak néhány igen üdvös intézkedése, amelyek közül nagyobból csak azt emelem ki, hogy a régi urbéres, a régi közbirtokossági legelők, amelyek ma nem képeznek jogi személyt, ezen törvény alapján jogi személyekké fognak deklaráltatni (Élénk helyeslés.), hatósági felügyelet alá fognak helyezettetni és számos olyan intézkedés fog velük ezután történni, amely az illető nemzetgazdasági ágaknak csak hasznára és javára fog válni. (Helyeslés.) Erről a dologról akkor leszek bátor bővebben nyilatkozni, mikor az illető törvényjavaslatot tárgyalni fogjuk.

A kopárok beültetésére vonatkozólag méltóztatnak látni, hogy költségvetésünknek ezt a tételét jelentékenyen emeltem és már körülbelül 1,300.000—1,400.000 korona körül jár az az összeg, amely a kopár területek beerdősítésére fog fordítatni. Már mult évi budgetbeszédemben voltam bátor rámutatni arra, hogy milyen pusztítások következnek be az erdők és az erdőterületek könnyelmű kezelése által. Azok a pusztítások, amelyek az idén Felsőmagyarországon és különösen Erdély egy részében bekövetkeztek, nem mondom, hogy egészen, de részben azon erdők valóban siralmas és szánalmas állapotának köszönhetők. (Ugy van! Ugy van!)

Én megnéztem a meteorológiai hivatalnál a csapadék számát milliméterekben és sajnosan azt kellett konstatálnom, hogy az egész országban, de különösen Erdélyben és Felsőmagyarországon a csapadék milliméterekben már október hónapban meghaladta a normálnak dupláját. Vannak Erdélyben területek, ahol a csapadék normálisan évenként 6—700 milliméter között variál, ahol azonban az idén már októberben 1200—1300 milliméter között volt a csapadék. Mindenesetre ez volt ezen nagy árvizeknek és katasztrófális jellegű állapotoknak az első okozója. De bizonyos az, hogyha a Maros és a többi folyók mentén az erdők nincsenek olyan siralmas és sivár állapotban, akkor talán ezeknek a csapadékoknak rohamos lefolyása nem okozta volna azokat a rombolásokat, amelyeket, sajnos, okozott. (Ugy van!)

De, t. ház, itt csak a társadalom és kormány egyöntetű eljárása érhet el eredményeket. Legközelebb erre vonatkozólag szintén egy törvényjavaslatot szándékozom benyújtani, amelyik az ezeknek a területeknek megmentésére és a gazdasági kulturának való visszaadására szóló intézkedéseket fogja magában foglalni. (Élénk helyeslés.) Egyelőre azokat az intézkedéseket, amelyeket a pénzügyi bizottságban és már tavaly voltam bátor jelezni, megtettem. Szaporítottam az altiszti létszámot, a minisztériumban külön osztályról gondoskodtam, amely-

nek nincs más feladata, minthogy ezeket a kopár területeket beerdősítse, ezekre felügyeljen. Decentralizáltam továbbá, ami a földolog, a faiskolákat, mert hiszen eddig a kopár területek beültetésének rossz sikere legnagyobb részt abban rejlett, hogy nem helyileg nevelt, hanem messze földről, teljesen heterogén klímában nevelt facsemetékkel próbálták az ilyen kopár területeket beültetni. (Igaz! Ugy van!) Tudomásom van arról és magam is láttam saját szememmel, mikor az Alöldre Liptóújvárról küldtek csemetéket és ilyen ládában 8—10 napig utaztatták csemetéktől követelték a megfogalmazást. A csemetekerteket decentralizálni kellett erősen azért, hogy helyileg nevelt, helyi klímához hozzászokott, kis transzporttal bíró csemetéket lehessen a beültetésnél felhasználni. (Élénk helyeslés.)

Ami Radvánszky Antal t. barátom felszólalását illeti, az erdészeti lótarásra vonatkozólag, én tisztviselőtársaim és alantas tisztviselőim iránt a legjobb indulattal viseltetem és a törvényes felhatalmazás keretén belül mindent elkövetek érdekükben, ami lehetséges. A lótarásra vonatkozólag mindenki beláthatja, hogy a mai viszonyok mellett két lovat 1200 koronából fentartani lehetetlen. Itt talán éppen a hivatalnokoknak kellene rátérni arra, ami más országokban már régen divatos, t. i. hogy két rossz ló helyett sokkal okosabb volna egy jó lovat tartani (Helyeslés.) és le kellene vetni az álszemérmeket, legalább a kevésbbé tehetős osztálynál: nem muszáj éppen két lóval járni, nemcsak az ócskavaskereskedőnek privilégiuma, hogy egy lóval járjon, hanem más tisztességes ember is járhat egy lóval és sokkal okosabb egy lóra rászánni a megfelelő takarmányt, szerszámot stb., mint két rossz lovat rosszul tartva, visszás állapotot teremteni. (Igaz! Ugy van!)

Csak néhány szóval kívánjuk e fejtegetéseket kísélni, amelyekben *Serényi Béla* gróf ismét az erdő és az erdészet igaz barátjának bizonyult. Ami az ipari érdekek kielégítését illeti, a kérdés súlypontja kétségtelenül ott keresendő, hogy a helyi ipar, amelynek nagyobb szállítási távolsággal számolnia nem kell, leginkább van abban a helyzetben, hogy más távolabb fekvő fogyasztóknál jobb árakat fizethessen. Ezzel a kérdés magától megoldódik a legtermészetesebb uton és bármely fél sérelme nélkül; mert jogosulatlan előnyt a másik fél sérelmére egyiknek sem szabad élveznie. Ez igen helyes kifejezést nyert a miniszter szavaiban, melyeket a továbbiakban is szívesen helyeselhetünk. Csupán ami a lótarás kérdését illeti, kell reámutatnunk arra, hogy bizonyára nem az urhatnámság miatt tartanak az erdőtisztek két lovat, hanem szükségszerűen. Mert ma, egyfelől a fennálló szabályok kívánják meg azt, hogy az erdőtiszt két lovat tartson, másfelől pedig egy lóval a mi közlekedési viszonyaink között még sikk vidéken is alig boldogulna az erdőtiszt, annál kevésbbé a magas hegységben.

Még egy igen érdekes, az erdő ügyét melegen felkaroló beszéd hangzott el *Kállay* Tamástól.

Én a földmivelésügyi tárca keretéből kiragadom a szerintem egyik legfontosabb kérdését. Magyarországon két és félmillió katasztrális holdat tesz ki a kincstári erdők területe, ami már egymagában mutatja azt, hogy milyen nagy érdeket képez az, hogy az államkincstár mindent elkövetett ennek a területnek folytonos gyarapítására.

Én nagyon szomorúnak látom ezen a téren a mi helyzetünket, mert utazom ebben az országban, különösen azon vidékeken, ahol óraszámra mennek a vonatok, kocsik és egyéb járművek olyan területek mellett, amelyeken semmi egyebet nem látni, mint kopár, letarolt, terméketlen hegyeket, ahol csak egy-egy ottmaradt száfa mutatja azt, hogy valaha erdőterület volt. T. képviselőtársaim, a földmivelésügyi miniszter ur azt ajánlja, hogy a társadalom fogjon össze az állammal azoknak a leírott területeknek erdősítésére. Tudom, hogy ez szépen hangzik, de ennek semmi eredménye nincs, mert ezek igen költséges dolgok. A mai társadalom, a mai község, közbirtokosság, egyház, gazda nem igen szeret olyan befektetéseket tenni, amelyeknek hozandósága 80 vagy 100 év múlva lesz csak meg, mert hiszen azoknak fentartása nagy gondozást, munkát és kíméletet igényel, sőt lehet mondani, hogy csak az államnak, a kincstárnak tekintélye az, amely megóvjá a tulajdonképpeni erdőket az örökös bántalmazásoktól és zavaroktól.

Én arra kérem az igen t. földmivelésügyi miniszter urat, hogy ebben a kérdésben ne igen számíton a magánosokra, hanem igyekezzék azt teljesen az állami hatalom kezébe venni. Mert hiszen ezen kopár területek, ne méltóztassék azt hinni, hogy sokáig bírják így ki, az örökös hó, zivatarok, esők, amelyek azokat érik, folyton fogyasztják a rajtuk levő termőtalajt, minek folytán napról-napra alkalmatlanabbá válik úgy a legeltetésre, mint az erdő fainak nevelésére a rajtuk levő talaj, úgy hogy a rajtuk növekvő fa a beleütköző vihar erejével nem tud megküzdeni, mert gyökerei a kellő talajt nem tudják megtalálni. Tehát ezt a dolgot igen sürgősnek találom arra, hogy az államkincstár nagy erővel fekiüdjék ebbe bele. (Helyeslés.)

T. ház! Egypár szót akarok még szólni a közbirtokosságok és községek erdeiről. Ujabb törvényünk rendelkezése folytán sok esetben a közbirtokosság erdeinek kezelését a kincstár vette kezébe. Itt valóságos anarchia van, mert hiszen nagy számban vannak községek, amelyekben körülbelül 40.000 holdnyi terület erdő és 30 forintba kerül egy öl fa és amely községeknek minden lakosa jogot formál ahhoz az erdőhöz, onnan viszi a fát, azt lopják, csalják s ha az ember találkozik szekerekkel, látja, hogy hozzák a fát és az ellenőrzés teljesen lehetetlen. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a földmivelésügyi miniszter ur segítse elő a közbirtokosságok felosztását, de vagy gondoskodnia kell tökéletes felügyeletről, vagy erőről, amelylyel azt megvédelmezhetjük — mert így csak elpocsékolódik és senkinek haszna nincs belőle — vagy ha feloszlanak a közbirtokosságok, akkor hasson oda, hogy ezek az erdőterületek olcsón megvehetőek legyenek és hogy az államkincstár azokat újra erdő céljaira használja fel. (Helyeslés.)

Mert ne méltóztassanak annak a hitnek felülni, hogy nincsenek legelők, pedig e czímen kéri az erdők kivágását és felosztását. Ez mind csalás és félrevezetés, mert nagyon sok legelő van, csak jobbá és termékenyebbé kell tenni, amik megvannak s akkor minden igény ki volna elégítve. (Igaz! Ugy van!)

A kopár területek befásítása a folyamszabályozás kérdésére nézve is fontos, amint azt a t. miniszter ur is említette. Mert ha a kiinduló pontoknál nem tudunk gátat vetni az árnak, ha nem tudunk már ott számolni annak erejével, nem tudjuk megcsinálni a folyó medrét, ha a felülről jövő zuhatag ár elvédekezés nincs: ez nagy baj, mert nagyon helyesen mondta a t. miniszter ur, az idei keserves nyár és ősz megmutatta, hogy mire képes a romboló patak, amelynek akadályja absolute nincs.

Még az erdőgondnokságokról kívánok néhány szót szólni. (Halljuk!) Az erdőgondnokságokhoz sok helyen 30—40 ezer hold terület tartozik, amelyekbe 800—1000—2000 holdnyi idegen erdőtestek esnek bele. Arra kérem a t. miniszter urat, szíveskedjék ezeknek mielőbbi megvételéről gondoskodni, annyival is inkább, mert e közbeeső területeken a felügyeletet meg kell kétszerezni, sőt háromszorozni, mivel a tulajdonos területén marhák és mindenféle állatok járnak, lopják a fát s a kincstár emiatt sok kárt szenved. Azonkívül figyelmeztetem a t. miniszter urat, hogy egy-egy ilyen 30—40 ezer hold kiterjedésű erdőbirtok felett egyetlen erdőgondnok rendelkezik, annak kell mindent tudnia, ellátnia s azonkívül egész napi munkája nem egyéb, mint hivatalos akták elintézése, úgy hogy nekem többen panaszkodtak, hogy daczára a szép napidíjnak, amit kapnak, ha az erdőterületre kimennek, absolute nincs fizikai idejük ott széjjelnezní: ott laknak az erdő közepén, de nem érnek rá.

Ezek elolvasása után megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az erdőgazdaság nemzetháztartási fontosságának felismerése mind szélesebb rétegekre terjed át, ami egy jobb jövő reményére jogosít fel bennünket.

